

Na temelju članka 48. Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske („Narodne novine“ broj 147/14), članka 12. Pravilnika o postupku i metodologiji vrednovanja politike regionalnog razvoja („Narodne novine“ broj 121/15), članka 52. točke 23. Statuta Primorsko-goranske županije („Službene novine“ broj 23/09, 9/13 i 25/13 – pročišćeni tekst) i članka 25. stavka 1. Poslovnika o radu Župana Primorsko-goranske županije („Službene novine“ broj 23/14 i 16/15), Župan Primorsko-goranske županije dana 29 veljače 2016 godine, donio je

PLAN VREDNOVANJA RAZVOJNE STRATEGIJE PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE 2016.-2020.

1. UVOD

Upravljanje regionalnim razvojem Republike Hrvatske provodi se provođenjem planskih dokumenata politike regionalnog razvoja među koje se ubrajaju i županijske razvojne strategije.

Razvojna strategija Primorsko-goranske županije 2016.-2020. (u daljnjem tekstu: RS PGŽ) usvojena je na 22. sjednici Županijske skupštine Primorsko-goranske županije, održanoj 19. studenog 2015. godine („Službene novine Primorsko-goranske županije“ broj 34/15).

Sukladno Zakonu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske („Narodne novine“ broj 147/14), članku 48., planski dokumenti politike regionalnog razvoja podliježu postupku vrednovanja tijekom izrade, provedbe te nakon provedbe. Postupak vrednovanja provodi se temeljem postupka procjene učinaka provedenih mjera na razvoj.

Kroz postupak vrednovanja utvrđuje se jesu li postignuti zadani ciljevi utvrđeni u planskom dokumentu te u kojoj mjeri su aktivnosti koje su prethodile ostvarenju cilja, doprinijele realizaciji samog cilja. Naglašena je usredotočenost na ostvarenje ciljeva te na dugoročne rezultate i utjecaje utvrđene u planskim dokumentima.

Načela vrednovanja, ciljevi i koristi vrednovanja, vrste vrednovanja te postupak i metodologija vrednovanja politike regionalnoga razvoja propisani su Pravilnikom o postupku i metodologiji vrednovanja politike regionalnoga razvoja („Narodne novine“ broj 121/15) (u daljnjem tekstu: Pravilnik).

U daljnjem tekstu slijedi razmatranje postupka vrednovanja sukladno Pravilniku te opis planiranog postupka vrednovanja RS PGŽ.

2. OBILJEŽJA POSTUPKA VREDNOVANJA

Ovo poglavlje razmatra postupak vrednovanja, ciljeve, načela, koristi, kriterije te vrste vrednovanja, sukladno već spomenutom **Pravilniku**.

2.1. Postupak vrednovanja

Postupak vrednovanja je neprekidno prikupljanje, analiza i upotreba informacija o napretku u izradi odnosno provedbi planskog dokumenta te postignutim rezultatima. Prvenstveno podupire djelotvorno i pravovremeno upravljanje, donošenje odluka, edukaciju dionika i odgovornost za korištenje resursa i ostvarivanje rezultata.

2.2. Ciljevi, načela i koristi vrednovanja

Ciljevi vrednovanja su:

- Pružanje pravovremenih i relevantnih osnova donositeljima odluka prilikom određivanja prioriteta politike regionalnoga razvoja, donošenja odluka na razini strateškog planiranja i donošenja planskih dokumenata te prilikom utvrđivanja novih intervencija,
- Kontinuirano unapređivanje javne politike korištenjem rezultata vrednovanja,
- Osiguranje transparentnosti i odgovornosti za korištenje javnih sredstava,
- Učinkovita raspodjela sredstava između intervencija i između pojedinih stavki iste intervencije na temelju procjene njihovih budućih učinaka kao i na temelju prethodnog iskustva u provedbi istih ili sličnih aktivnosti.

Načela vrednovanja su:

- **Transparentnost** – podrazumijeva da informacije/nalazi/preporuke dobivene postupkom vrednovanja je potrebno podijeliti s dionicima kojih se očekivani rezultati planskog dokumenta neposredno tiču, kao i sa skupinama koje na osnovu rezultata postupka vrednovanja mogu naučiti nešto novo;
- **Jasna metodologija** – vrednovanje treba slijediti jasnu metodologiju, oblikovanu na način koji omogućava prikupljanje svih relevantnih podataka za vrednovanje uspješnosti planskog dokumenta. Nužno je odrediti metode i način rada koji će se koristiti kako bi se odgovorilo na glavna pitanja u postupku vrednovanja. Najčešće se koristi kombinacija kvantitativnih i kvalitativnih metoda;
- **Planiranje vrednovanja** – podrazumijeva da se svako vrednovanje planira, uz obavezu izrade opisa poslova za provedbu vrednovanja, kako bi se definirala svrha i djelokrug vrednovanja, opisale metode koje će se koristiti, utvrdili resursi, potrebno vrijeme za provedbu vrednovanja i sl;
- **Nepriistranost i neovisnost** – nepriistranost pridonosi kredibilitetu vrednovanja, a neovisnost pruža legitimitet donositeljima odluka i ograničava mogući sukob interesa u slučaju kada bi donositelji odluka i nositelji planskih dokumenata bili istodobno odgovorni za vrednovanje vlastitih aktivnosti. Ovaj se zahtjev odnosi na sve faze procesa vrednovanja, od planiranja vrednovanja, izrade opisa posla za provedbu vrednovanja do odabira izvršitelja vrednovanja;
- **Vidljivost i širenje rezultata** – vidljivost je obilježje kojim se osigurava da javna politika u svoje mjere uključi aktivnosti informiranja i sustavno širenje informacija o rezultatima koje je neophodno radi unapređenja planiranja i provedbe aktivnosti. Završni izvještaj o vrednovanju treba biti javno dostupan.

Koristi vrednovanja su:

- Kvalitetnija izrada i osiguravanje relevantnosti planskih dokumenata u odnosu na potrebe koje bi planskim dokumentom trebalo obuhvatiti,
- Prikladniji odabir intervencija te njihove moguće prilagodbe tijekom provedbe,
- Bolje upravljanje provedbom planskog dokumenta,
- Preciznije utvrđivanje kvalitetnih, mjerljivih i realnih pokazatelja rezultata što omogućava i olakšava sustav praćenja ostvarenja ciljeva i analizu učinaka,
- Utvrđivanje nenamjernih pozitivnih i negativnih posljedica provedbe planskih dokumenata,
- Povezivanje politike, programa, prioriteta, mjera i projekata.

2.3. Kriteriji vrednovanja

Obavezni kriteriji za sve vrste vrednovanja su:

- **Važnost (relevantnost)** – provjerava se jesu li ciljevi i prioriteta planskog dokumenta utemeljeni na stvarnim potrebama i razvojnim potencijalima odnosno do koje mjere su ciljevi programa opravdani u odnosu na potrebe;
- **Djelotvornost (efektivnost)** – uspoređuje se što je ostvareno u odnosu na planirano odnosno do koje mjere su ciljevi ostvareni te do koje mjere se očekuje da će se ostvariti (ovisno o vrsti vrednovanja);
- **Usklađenost (koherentnost)** – uključuje unutarnju i vanjsku usklađenost planskog dokumenta, odnosno logiku strategije; utvrđuje se jesu li odabrani prioriteta i mjere komplementarni i povezani; je li planski dokument u skladu s relevantnim nacionalnim odnosno regionalnim strategijama/dokumentima (ovisno o planskom dokumentu). Vanjska usklađenost podrazumijeva usklađenost između ciljeva planskog dokumenta s ciljevima drugih javnih intervencija koje su s njim povezane. Unutarnja usklađenost podrazumijeva usklađenost ciljeva planskog dokumenta. Unutarnja povezanost implicira da postoji hijerarhija ciljeva, s time da hijerarhijski niži ciljevi logično doprinose ostvarenju viših ciljeva.

Dodatni kriteriji vrednovanja su:

- **Učinkovitost (efikasnost)** – podrazumijeva postizanje željenog rezultata s minimalnim troškovima, odnosno postizanje najboljeg rezultata za danu razinu resursa,
- **Dosljednost (konzistentnost)** – jasnoća i pridržavanje ciljeva i prioriteta u odnosu na viziju politike,
- **Komplementarnost** – mjera u kojoj intervencija podržava druge javne politike,
- **Održivost** – ocjenjuje mjeru u kojoj je izgledno da će učinci intervencije trajati nakon što ona završi, odnosno razmatra se jesu li rezultati, uključujući institucionalne promjene, trajni te može li se pretpostaviti da će biti trajni,
- **Jednakost** – do koje mjere su ravnopravno raspoređeni učinci u odnosu na različite dionike, regije, rodnu pripadnost i sl.,
- **Prihvatljivost** – pozitivna ili negativna percepcija dionika i javnosti u odnosu na intervenciju.

2.4. Vrste vrednovanja

Planski dokumenti podliježu slijedećim vrstama vrednovanja:

- Vrednovanje tijekom izrade (prethodno vrednovanje),
- Vrednovanje tijekom provedbe,
- Vrednovanje nakon provedbe .

Vrednovanje tijekom izrade (prethodno vrednovanje) se provodi tijekom izrade planskog dokumenta. Pomaže kako bi se osiguralo da je planski dokument u što većoj mjeri relevantan i koherentan, a zaključci ovog vrednovanja integriraju se u planski dokument tijekom izrade. Usmjereno je prvenstveno na analizu snaga, slabosti i razvojnog potencijala te pruža relevantnim dionicima prethodnu prosudbu o tome jesu li razvojna pitanja ispravno utvrđena, jesu li predložena strategija i ciljevi relevantni, je li vidljiva koherentnost u odnosu na nadređene politike i smjernice, jesu li očekivani učinci

realni i sl. Pruža potrebnu osnovu za praćenje i buduće vrednovanje, na način da osigurava oblikovanje jasnih i mjerljivih ciljeva te pokazatelja za praćenje ostvarenja ciljeva.

Vrednovanje tijekom provedbe provodi se tijekom provedbe planskog dokumenta. Nositelji provedbe planskog dokumenta mogu samostalno odlučivati što će se vrednovati i kada. Vrednovanje na taj način postaje upravljački alat kojim se pomaže izvedba planskih dokumenata. Pomaže donositeljima odluka da tijekom provedbe utvrde nedostatke u provedbi planskog dokumenta, i slijedom toga poduzmu potrebne korake ukoliko su potrebne njegove izmjene.

Vrednovanje nakon provedbe se provodi po završetku provedbe planskog dokumenta. Sažeto ponavlja i ocjenjuje cjelokupni utjecaj/učinak planskog dokumenta odnosno njegovu djelotvornost i učinkovitost.

3. OPIS POSTUPKA VREDNOVANJA RAZVOJNE STRATEGIJE PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE 2016.-2020.

U ovom poglavlju su sagledani svrha planiranih vrednovanja, njihov sadržaj, metodologija provedbe, vremenski i financijski plan.

3.1. *Popis i svrha vrednovanja*

Prethodno vrednovanje provodilo se tijekom izrade RS PGŽ u svrhu poboljšanja kvalitete postupka izrade iste. Bilo je usmjereno prvenstveno na analizu snaga, slabosti i razvojnog potencijala te je pružilo prethodnu prosudbu o tome jesu li razvojna pitanja ispravno utvrđena, jesu li predložena strategija i ciljevi relevantni, je li razvidna koherentnost u odnosu na nadređene politike i smjernice, da li su očekivani učinci realni, i sl.

Za potrebe prethodnog vrednovanja RS PGŽ angažiran je Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci, a proveli su ga prof. dr. sc. Nada Karaman Aksentijević i prof. dr. sc. Nada Denona Bogović.

Stoga se ovim dokumentom planira provođenje:

1. Vrednovanja tijekom provedbe i
2. Vrednovanja nakon provedbe RS PGŽ.

Svrha vrednovanja tijekom provedbe je provjeriti ostvaruju li se ciljevi RS PGŽ prema planu te utvrditi eventualne poteškoće koje to sprječavaju. Vrednovanje tijekom provedbe odvija se kroz razdoblje provedbe planskog dokumenta. Ovo vrednovanje prati ostvarivanje planiranih rezultata i učinaka. Prednost vrednovanja tijekom provedbe je omogućavanje suradnje izvršitelja vrednovanja i nositelja planskog dokumenta, u cilju kvalitetnije primjene zaključaka i usvajanja preporuka te po potrebi dopunu i/ili izmjenu planskog dokumenta.

Svrha vrednovanja nakon provedbe je prvenstveno ocjena učinkovitosti, djelotvornosti i učinka RS PGŽ. Učinkovitost (engl. effectiveness) daje odgovor je li planski dokument na tragu ispunjenja svojih ciljeva na osnovi postignutog napretka. Uspoređuje se što se postiglo u odnosu na planirano. Djelotvornost (engl. efficiency) prati postizanje neposrednih rezultata u odnosu na raspoložive resurse ili postizanje neposrednih rezultata uz minimalan trošak. Učinak (engl. impact) je promjena koja predstavlja utjecaj intervencije.

Za postupke vrednovanja tijekom provedbe i nakon provedbe izraditi će se opis poslova za provedbu vrednovanja te ustrojiti upravljačka skupina za provedbu vrednovanja sukladno Pravilniku.

3.2. **Sadržaj vrednovanja**

Vrednovanje tijekom provedbe i vrednovanje nakon provedbe RS PGŽ će sadržajno obuhvatiti:

- Vrednovanje sustava upravljanja i kontrole
- Realizaciju planiranih ciljeva
- Analizu prepreka u provođenju RS PGŽ.

Vrednovanje sustava upravljanja i kontrole bi trebalo dati odgovore na sljedeća pitanja:

- Postoji li jasan sustav za praćenje provođenja RS PGŽ?
- Jesu li angažirani ljudski resursi odgovarajući i dostatni za provođenje RS PGŽ?
- Da li se planirane aktivnosti obavljaju u okvirima zadanih rokova?
- Da li je provođenje RS PGŽ transparentno?
- Da li se prilikom provođenja RS PGŽ poštuje načelo partnerstva?
- Da li se prilikom provođenja RS PGŽ poštuju horizontalna načela iz RS PGŽ: ravnopravnost spolova i jednake mogućnosti za sve društvene skupine, održivi razvoj i korištenje dobre upravljačke prakse i participativan pristup razvoju?
- Da li se poštuju obveze vezane uz praćenje i izvještavanje prema Zakonu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske?

Realizacija RS PGŽ se planira pratiti kroz realizaciju **strateških ciljeva** koji su u njoj zadani:

1. Razvoj konkurentnog i održivog gospodarstva,
2. Jačanje regionalnih kapaciteta i ravnomjeran razvoj i
3. Razvoj ljudskih potencijala i povećanje kvalitete života.

Realizacija ciljeva se planira pratiti putem unaprijed definiranih pokazatelja ostvarenosti, kako slijedi:

Strateški cilj 1. Razvoj konkurentnog i održivog gospodarstva:

- Kretanje ostvarenog BDP-a (ukupno i po stanovniku),
- Struktura djelatnosti prema NKD (Kretanje udjela pojedinih djelatnosti u ostvarenoj bruto dodanoj vrijednosti).

Strateški cilj 2. Jačanje regionalnih kapaciteta i ravnomjeran razvoj

- Kretanje broja zaposlenih u pravnim osobama po mikroregijama (Gorski kotar, otoci i priobalje),
- Kretanje investicija u zaštitu okoliša u PGŽ.

Strateški cilj 3. Razvoj ljudskih potencijala i povećanje kvalitete života

- Kretanje stope zaposlenosti,
- Kretanje migracijskog salda među županijama (doseljeni – odseljeni).

U slučaju da nisu javno objavljeni pokazatelji po strateškim ciljevima, ocjena će se provesti sukladno alternativnim pokazateljima koji su javno dostupni.

Preispitat će se i primjerenost izabranih pokazatelja, te po potrebi korigirati pokazatelji i njihove ciljne vrijednosti.

Analiza prepreka u provođenju RS PGŽ bi trebala dati odgovore u kolikoj mjeri su eventualna kašnjenja u realizaciji, eventualno nedostizanje ciljeva, odnosno druge poteškoće u realizaciji uvjetovane zakonima i administrativnim procedurama, suradnjom institucija i drugih uključenih dionika, ograničenim financijskim sredstvima, ljudskim čimbenicima te drugim nepredvidivim utjecajima.

3.3. Metodologija vrednovanja

Metodologija vrednovanja obuhvaća:

1. Organizacijsku strukturu nositelja vrednovanja
2. Uzorak i metode za prikupljanje podataka
3. Diseminaciju rezultata vrednovanja.

Sukladno Pravilniku, Župan će imenovati **Upravljačku skupinu** u sastavu tri člana koja rade u istim ili srodnim područjima koja su predmet vrednovanja, koja će analizirati sve aspekte vrednovanja, od pripreme vrednovanja do završnog izvještaja o provedenom vrednovanju. Najvažniji zadaci upravljačke skupine su: usmjeravanje aktivnosti vrednovanja, nadziranje svih ključnih koraka tijekom cijelog procesa kako bi se osigurala uspješna realizacija vrednovanja, osiguravanje usklađenosti politike, pružanje stručnog doprinosa tijekom vrednovanja, omogućavanje dostupnosti potrebnih informacija, jamčenje nepristranosti i korisnosti vrednovanja, pružanje stalne kontrole kvalitete, poticanje i udruživanje znanja.

Ulogu glavnog koordinатора procesa vrednovanja imat će Upravni odjel za regionalni razvoj, infrastrukturu i upravljanje projektima.

Upravljačka skupina će prilikom provođenja vrednovanja blisko surađivati sa tijelima koja su zadužena za praćenje provedbe mjera iz RS PGŽ, a koja su već u njoj navedena.

Kako bi vrednovanje bilo što objektivnije, u svrhu njegovog provođenja angažirat će se vanjski evaluator. Upravljačka skupina će pripremiti detaljan opis poslova istog.

Vrednovanje će se provesti putem sljedećih **metoda**:

- Analiza dokumentacije,
- Intervjuiranje i
- Anketiranje važnih dionika.

Prikupljat će se kvalitativni i kvantitativni podaci.

Intervjuiranje ili/ i anketiranje će se provesti s pročelnicima upravnih odjela Primorsko-goranske županije, članovima Partnerskog vijeća Primorsko-goranske županije, partnerima u provođenju razvojnih projekata te drugim dionicima iz javnog, privatnog i civilnog sektora.

Izvori podataka koji će se prikupljati obuhvaćaju:

- Statističke publikacije,
- Izvješća s Kolegija Župana i sa Skupštine,
- Izvješća o provedbi RS PGŽ koja se dostavljaju nadležnom ministarstvu,
- Mrežne stranice Primorsko-goranske županije i važnih dionika (projektni partneri, mediji i sl.),
- Zakoni, pravilnici, odluke i srodni dokumenti nacionalne, regionalne i lokalne razine i sl.

Preporučeni sadržaj završnog izvještaja o vrednovanju definiran je Pravilnikom, a obuhvaća:

1. Kratki sažetak

- Najvažniji rezultati vrednovanja
- Zaključci i preporuke

2. Uvod

- Svrha izvještaja
- Struktura izvještaja

3. Kontekst vrednovanja

- Kratka informacija o planskom dokumentu: vezane nacionalne politike, društvene i gospodarske potrebe na koje se odnosi planski dokument, utvrđivanje korisnika ili drugih ciljnih skupina
- Opis postupka vrednovanja: kratki pregled opisa posla, svrha i djelokrug vrednovanja
- Kratki prikaz ranijih vrednovanja koja se odnose na planski dokument (ako je primjenjivo)

4. Metodološki pristup

- Objašnjenje plana izvedbe vrednovanja i korištenih metoda
- Opis ključnih pojmova, specifičnih i uobičajenih evaluacijskih pitanja, kriteriji ocjenjivanja, ciljane razine
- Izvori podataka, tehnika prikupljanja podataka (upitnici, intervjui, veličina i odabir kriterija za uzorke...); informacije o načinu izračuna pokazatelja kako bi se ocijenila kvaliteta i pouzdanost podataka te prepoznale moguće pristranosti
- Tehnike za odgovaranje na evaluacijska pitanja i donošenje zaključaka
- Problemi ili ograničenja metodološkog pristupa

5. Opis planskog dokumenta, mjera i proračuna

- Provedba planskog dokumenta: uključeni sudionici, institucionalni kontekst
- Oblikovanje planskog dokumenta, opis prioriteta i mjera
- Intervencijska logika planskog dokumenta i njegovih ključnih sastavnica
- Predviđeni proračun planskog dokumenta
- Prihodi i proračun planskog dokumenta koji je stvarno potrošen (ako je primjenjivo)

6. Odgovori na evaluacijska pitanja

- Analiza i rasprava o pokazatelju/ima ovisno o kriterijima ocjenjivanja i ciljne razine na koje se odnose evaluacijska pitanja
- Analiza i rasprava o kvantitativnim i kvalitativnim podacima iz javnih statistika, određenih istraživanja/upitnika ili drugih izvora
- Odgovori na evaluacijska pitanja

7. Zaključci i preporuke

- Usklađenost (koherentnost) između planiranih odnosno korištenih intervencija i zacrtanih ciljeva; ravnoteža između različitih mjera unutar planskog dokumenta
- Stupanj ostvarivosti odnosno stupanj ostvarenja (ovisno o vrsti vrednovanja) specifičnih ciljeva planskog dokumenta te ako je primjenjivo i ciljeva postavljenih u povezanim odnosno hijerarhijski višim planskim dokumentima kojima bi trebala pridonijeti provedba vrednovanog planskog dokumenta
- Preporuke koje se temelje na nalazima vrednovanja, uključujući moguće prijedloge za usvajanje odnosno izmjene planskog dokumenta (ako je primjenjivo).

Rezultati vrednovanja **prezentirat** će se Partnerskom vijeću Primorsko-goranske županije i na Kolegiju Župana te će se javno objaviti na mrežnim stranicama Primorsko-goranske županije.

3.4. **Vremenski i financijski plan**

Vrednovanje tijekom provedbe će se izvršiti **do kraja 2018. godine.**

Vrednovanja nakon provedbe se planira provesti u roku od **devet mjeseci od isteka roka provedbe RS PGŽ.**

U svrhu provođenja vrednovanja potrebno je predvidjeti ukupno **60.000,00 kn** za angažman vanjskog evaluatora, kako slijedi:

- 2018. godina – 20.000,00 kn
- 2021. godina – 40.000,00 kn.

4. STUPANJE NA SNAGU

Ovaj Plan stupa na snagu danom donošenja.

KLASA: 022-04/16-01/8

URBROJ: 2170/1-01-01/5-16-11

Rijeka, 29. veljače 2016.

